

der skulde være bedre ordnede Forhold i Fabrikker af den Slags, jeg taler om her, end herhjemme. Men i øvrigt maa man lægge Mærke til den Ting, at naar der foreskrives disse strenge Bestemmelser, er det mere beregnet paa Lande, hvor Fabrikkerne ere meget store, hvad man ikke kan sige gælder herhjemme under vore Forhold. Med Hensyn til det nævnte Eksempel fra et enkelt Menneskes Mangel paa Orden, vil jeg sige, at det kan ikke være afgørende for den store Mængde. Der have vi Arbejdsdirektoratet til at passe det.

Med Hensyn til, at Tuberkulosen skulde være mere almindeligt inden for vort Fag end andre, saa maa der skelnes mellem Cigarfabrikker og Tobaksfabrikker, og jeg beder det ærede Medlem erindre, at til disse Cigarfabrikker søge — i Formeningen om, at det er et let Arbejde — saadanne Individuer, som i Forvejen ikke ere raske, men som egentlig ikke have faaet denne Sygdom inden for Fabrikken.

Borgbjerg: De højtærede Ministre — ja, jeg siger højtærede ogsaa til Ministre, som jeg siger det mange Gange her i Salen til mine Meningsfæller, trods den højtærede Krigsministers Anke over, at et saadant Høflighedsudtryk ikke stemte overens med min Kritik af visse Ord og Sætninger i visse kongelige Skrivelser, og jeg bruger disse traditionelle Høflighedsudtryk, idet jeg spørger ham, om han anser de Ord, jeg kritiserede, f. Eks. disse i en kongelig Skrivelse til Finansministeren: „hvorefter Du allerunderdanigst haver Dig at rette“, om han anser det for Høflighedsudtryk, i saa Fald har han Ret i sin Sammenligning, ellers ikke — de højtærede Ministre have altsaa meget indgaaende beskæftiget sig med den Tale, jeg holdt forleden, og gennemgaaet den, tror jeg, jeg tør sige, Punkt for Punkt, Sætning for Sætning, Ord for Ord og fordelt den mellem sig og saaledes søgt at imødegaa den. Derover kan jeg kun føle mig i høj Grad tilfreds. De have gjort det meget for grundigt, synes jeg dog. Den højtærede Konseilspræsident troede at kunne paavise en Sprogfejl i min Tale forleden. Han sagde, jeg havde lagt Grundlaget for min Kritik lidt for bredt, idet jeg ikke blot havde kritiseret Ministrenes Handlinger, men ogsaa hvad de i øvrigt have foretaget sig. Konseilspræsidenten har troet at være meget grundig ved denne Gennemgang af min Tale. Han har i Virkeligheden været meget overfladisk, thi læser han min Tale i Rigsdagstidenden, vil han se, at han

overspringer et Ord. Jeg kritiserede Ministrenes Handlinger, deres Cirkulærer, og hvad de i øvrigt havde foretaget sig, deri er der god sproglig og logisk Mening. Thi en meget væsentlig Bestanddel af Ministrenes Sommervirksomhed har været Udsendelse af Cirkulærer, og der var derfor god Grund til særlig at fremhæve dette.

Der var forskellige Svar i de højtærede Ministres Taler, som jeg kan erklære mig fuldkommen tilfreds med. Saaledes Marineministerens Bemærkning om, at Ingolfaffærens Akter og Dokumenter ville blive stillede til Rigsdagens Raadighed. Jeg takker derfor. Jeg tror, det vil være særdeles formaalstjenligt. Naar den højtærede Marineminister samtidig gjorde en Bemærkning om, at man jo dog ikke kunde kassere en Marinesoldat eller Militærarbejder til Søs paa Grund af Søsøge, fordi man jo først erfarede noget om hans overordentlig stærke Søsøge, naar han kom om Bord, vil jeg dertil sige, at saa maa man dog i hvert Tilfælde ikke sætte ham til pinlige og overanstrengende Arbejder. Det har man jo dog gjort ved den Bagersmat, jeg nævnte. Skønt hans Søsøge var af den Art, at Kaptajnen i sin Rapport erklærede ham for uskikket til alt Arbejde, satte man ham alligevel til overanstrengende Arbejde og vedblev at plage ham med overvældende Straffeeksercits. Men i øvrigt er det nu kommet frem baade fra Marineministeren og fra et æret Medlem her i Salen, at man i Fremtiden vil søge til Militærarbejdere til Søs at tage fortrinsvis søkynlige Folk. Ogsaa med den højtærede Krigsministers Bemærkning om, at han intet havde imod, at Undersøgelsen af Kantonnementsøvelserne blev overgivet til Militærkommissionen, er jeg meget tilfreds.

Mindre tilfreds er jeg med de højtærede Militærministres Svar paa min Forespørgsel om den militære Retsreform. Krigsministeren mente, at den Sag maatte hvile, til den borgerlige Retsreform var gennemført. Det tror jeg dog ikke vil være nødvendigt, thi den borgerlige Retsreform er jo allerede saa vidt fremme, at vi kende dens Principper, og det er det væsentlige, og jeg synes ikke, det er nødvendigt at vente til dens Udarbejdelse i alle Detailler med at forelægge en saa vigtig og paatrængende nødvendig Reform som den om den militære Retspleje, hvortil jo alle Forarbejderne ere færdige.

Der var imidlertid Udtalelser i Ministrenes Svar, som jeg ikke kan være tilfreds med, og der var flere Spørgsmaal, som de ikke svarede mig paa. Jeg fik